

føres for de allerede bevilgede Midler, 500 Rd. Derimod forlanges der under Nr. 123 i Betænkningen paa samme Konto ved Skrivelse fra Ministeren en Bevilling af omtrent et lignende Beløb, nemlig lidt over 1200 Rd. til en Udvidelse af Tersløse Kirkegaard, nemlig til Kjøbet af Jorden 400 Rd. og til Jordstykkets Indbegning med Mur 874 Rd. 82 f. Jeg skal desangaaende henvise til Begrundelsen deraf og tror, at man vil finde det rimeligt, at Udvalget har tiltraadt Forslaget. — Under Nr. 124 i Betænkningen foreligger der en kort Resumé af en udførlig Beretning fra Ministeren angaaende Folkehøiskolernes Virksomhed. Beretningen gaar ud paa, at 51 Folkehøiskoler, hvoraf to udelukkende ere Pigehøiskoler, have modtaget en Understøttelse af det lille Beløb af 14,000 Rd., som var bevilget i dette Niemed. Endvidere siges det deri, at disse Skoler have beskæftiget 172 Lærere, hvoraf dog omtrent 40 maa antages at have været midlertidige, og 6 Lærerinder. Dette er uddraget efter Udvalgets Skjøn. Der kan maasse i denne Opgivelse være enkelte Ting at rette, men i det Væsentligste vil den falde sammen med den Tilfremstilling, som den høitærede Minister har givet. Elevantallet i Skolerne har varieret mellem 15 og 152 og har udgjort i Alt 1903 Elever. Deri er ikke indbefattet det ingenlunde ubetydelige Antal af unge Piger, som i de 3 Sommermaaneder besøge flere af disse Skoler, ei heller Besøget paa de Skoler, der ikke have nydt Understøttelse. Jeg antager imidlertid ikke, at disses Tal er stort. Der er kun een Skole, med Hensyn til hvilken Ministeren oplyste, at den har søgt, men ikke faaet Understøttelse, navnlig af den Grund, at Ansøgningen kom saa sildig, at de fornødne Oplysninger ikke kunde indhentes, inden Bevillingen skulde gives. Alle de øvrige Skoler, som have søgt Understøttelse, have ogsaa faaet Understøttelse, saa at der formentlig er meget faa, som ikke have faaet Understøttelse. Idet jeg nævner dette, skal jeg indstøde en personlig Bemærkning, nemlig den, at der maasse kan være Spørgsmaal, om det ikke vil falde noget rigtigere at yde et forholdsvis lidt større Tilskud til saadanne Skoler, som søge at kæmpe sig frem i enkelte Egne — naar de forøvrigt ere godt udrustede med Lærere — hvor der ingen andre Skoler er, men hvor der i Virkeligheden er særlig Trang til Skoler, i Stedet for strax at inoðekomme mindre Skoler, som dulle op i Egne, som allerede i Forveien ere godt udrustede med Skoler. Udvalget har spurgt den høitærede Minister om, hvormange Piger, der have besøgt en Del af disse Folkehøiskoler; men da Ministeren ikke var i Besiddelse af det nødvendige Materiale, kunde han ikke give nærmere Meddelelse derom. Det kunde dog formentlig have Interesse, om den høitærede Minister, naar der gives Indberetning om Skolernes Virksomhed, da ogsaa vilde forlange, at der

skulde gives en Antydning af denne deres Virksomhed. Jeg refererer dette offentlig, fordi det forekommer mig — ligesom vistnok ogsaa hele Udvalget — at det er en overordentlig glædelig Virksomhed, som disse Skoler udfolde, og i den korte Tid af 20 Aar, hvori disse Institutioner have bestaaet, have de taget et Opsving, som man siger at være ganske overordentligt. Jeg har set efter i statistisk Labelværk, hvoraf det fremgaar, at der af den mandlige Ungdom paa Landet udenfor Kjøbstæderne i en gjennemsnitlig Alder af 18, 19, 20 og 21 Aar efter sidste Folketælling har været 11 til 12,000 Mennesker — jeg holder mig nu blot hertil, fordi det væsentligt er desfra, at de hente deres Folk —, tager jeg de to Pigeskoler fra, saa bliver det alligevel henimod 1900 Mennesker, som have søgt disse Skoler. Dette giver omtrent $\frac{1}{6}$ af en Aargang ungt Mandfolk — om jeg saa maa sige — der har søgt disse Skoler, eller omtrent 16 Procent af denne Del af Befolkningen. Naar man saaledes kan overse Forholdet i Sammenligning med det Maal, som man kunde ønske, om det kunde lykkes os, engang at naa, nemlig at Ungdommen fra hele Landet engang i sit Liv blev sat i Stand til ved Opholdet paa en Folkehøiskole ikke blot at faa sine Kundskaber forøgede, men det aandelige Syn vaakt til Held for sin Livsgjæring, forekommer det mig, at Opnaaelsen af et saadant Maal i Virkeligheden ikke stiller sig som umulig saafremt man tør haabe, at faa Lærerkrafter, der med samme Udholdenhed, Dygtighed og Opoffrelse vil kaste sig over denne møjsommelige og i pekuniær Henseende overordentlig lidet lønnende Gjæring. Under Nr. 125 i Betænkningen er det oplyst, at de 11,000 Rd. til Uformuende ere uddelte til 283 Ansøgere, tilbels i meget smaa Portioner. Saafremt alle 489 Ansøgere have haft grundet Knav paa at komme i Betragtning, have vi allerede her en Anvisning til, hvorledes man paa naturlig Maade kan søge at naa nærmere hen til det af mig antydede større Maal, nemlig ved end yderligere at forøge dette Tilleg. Udvalget har ikke troet at burde gjøre noget Forslag i denne Retning, om end enkelte Medlemmer havde ønsket det, og, om end man troede at burde være overbevist om, at der i den Henseende ikke vilde opstaa nogen Strid mellem Ministeren og Udvalget; men gjemt er ikke glemt. Navnlig naar man — og det er sket — mere og mere almindelig kommer til at se, hvilken Betydning den hele Institution har for vor Folkeoplysning og Fremvæxten af vort nationale Folkeliv, vil dette bestandigt komme frem. Jeg siger, at det er sket i en vis Grad, thi der har jo været i tidligere Aar mange Modstandere af Folkehøiskolerne, som nu mere og mere have faaet Dinene op for Vigtigheden og Nødvendigheden af dem, selv om man fra forskellige Sider finder og til alle Lider har fundet, at der er Noget at forandre paa dette